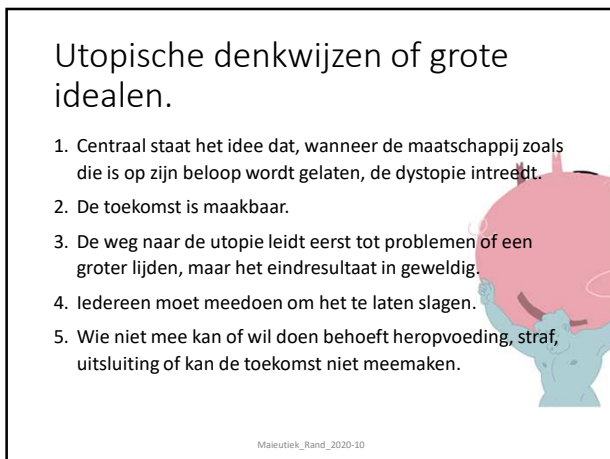

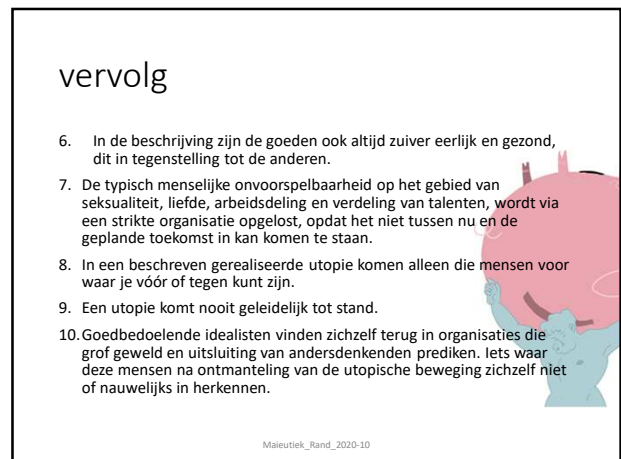
1

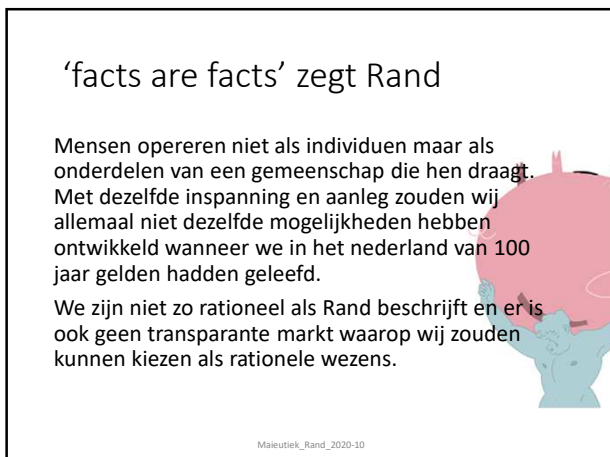
2

3

4

5

6

Omslag naar de vrije markt ideologie (Nederland)

Juist maatschappijkritische mensen hebben in de loop van de 80iger en 90iger jaren zicht gekregen op het utopisch karakter van het communisme. Dat maakte hen vatbaar voor een meer objectieve benadering. Daarnaast was er een groep mensen door de geslaagde combinatie van een (vrije) markt en een sociaal vangnet bezig om de in de Verlichting als ideaal gestelde gelijkheid te bereiken. De kritiek op zaken als moralisme, paternalisme en elitarisme maakten de weg vrij voor een amorele aanpak

Maieutiek_Rand_2020-10

7

Achterhuis kind van zijn tijd

Achterhuis heeft als velen van ons zich losgemaakt van een links utopisme (Zijn kind heeft hij genoemd naar Che Guevara) en heeft vanuit dat perspectief juist weinig oog gehad voor het utopisch karakter van de vrije markt zoals Rand die beschrijft en Hayek Mises, Friedman en Goldspan die in de wereld hebben gebracht. Dat is een generaal verschijnsel en we zijn als samenleving veel meer ingevoegd in het taalspel van de vrije markt dan we ons bewust zijn. Door te benoemen dat het een utopie is, krijgen we vat op een ruimte om er over na te denken.

Maieutiek_Rand_2020-10

8

Aanknopingspunt voor reflectie 1- hyperwaarde

- "Zelfs degenen onder ons die zich niet zo doelbewust verbonden hebben, erkennen hogere waarden. Dat wil zeggen: we erkennen kwalitatieve contrasten van de tweede orde die hogere waarden definiëren, en op basis daarvan maken we onderscheid tussen andere waarden, kennen we ze verschillend gewicht of belang toe en bepalen we of en wanneer we ernaar willen leven. Laat ik dergelijke waarden van hogere orde 'hyperwaarden' noemen, dat wil zeggen: waarden die niet alleen onvergelykbaar belangrijker zijn dan andere, maar ook het standpunt bepalen van waaruit deze moeten worden gewogen en beoordeeld en van waaruit we erover beslissen." (Taylor blz.113)

Maieutiek_Rand_2020-10

9

Aanknopingspunt voor reflectie 2- eerwereld

- "Een erecode vereist specifiek gedrag van mensen met een bepaalde identiteit: heb je een andere identiteit, dan zijn heel vaak ook de eisen anders. Codes stellen bijvoorbeeld aan mannen vaak andere eisen dan aan vrouwen. Maar mensen die een gemeenschappelijke code respecteren, behoren tot een gemeenschappelijke eerwereld, of ze nu wel of niet een identiteit gemeen hebben. Ze hebben gemeen dat ze de eisen erkennen die de code aan hen stelt op grond van hun identiteit en verwachten van anderen dat ze hetzelfde doen. (...)
- Erecodes kunnen zowel erkenningsrespect als achting toekennen zonder dat met enige moraliteit rekening wordt gehouden." (Appiah blz. 191)

Maieutiek_Rand_2020-10

10

Hoe nu verder?

Er is altijd moraliteit betrokken bij menselijke toekomstplannen. We kunnen nu onderscheiden

- Vrije markt utopisten,
- Nostalgie-utopisten,
- Idealisten met een utopische tendens (Singer)
- Geleidelijke veranderingen die, nu de vrije markt utopische lading heeft gekregen, alternatieve waarden naast en boven de markt weer kunnen inbrengen in het publieke domein.

Maieutiek_Rand_2020-10

11